

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Commentarii Tres in Universam Aristotelis Philosophiam

Crespin, François

Brvxellæ, 1652

III. An in uno & eodem instanti formari possint assensus Præmissarum & conclusionis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-95346](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-95346)

D V B I V M III.

An in uno & eodem instanti formari possint assensus Præmissarum & conclusionis.

A Ntè Resolutionem
CLXXXV. Suppono 1°. certum esse assensum Præmissarum prius naturâ formari, quàm assensum conclusionis; quia, ut dictum est, Præmissæ sunt illius causâ efficiens moralis; imò quandoque contingit eas prius tempore formari, si nimirum sint obscuræ, & consequentia inevidens, ac non satis clara.

CLXXXVI. Suppono 2°. actus intellectus, ut potè indivisibiles, non successivè, sed instantaneè produci.

CLXXXVII. Suppono 3°. dubium intelligi debere sepositis impedimentis; nam si intellectus tam multa alia cogitaret, fieri posset ut eliceret Præmissas, & fortè non posset elicere conclusionem; quia cum sit limitatæ virtutis, non potest quoscunque actus producere, sed determinatè hos numero nobis ignoto. His suppositis, sit

R E S O L U T I O I.

CLXXXVIII. **D** Ico 1°. assensus Præmissarum & conclusionis possunt in uno eodemque instanti produci.

CLXXXIX. Probatur 1°. autoritate Aristotelis 1°. Posterior.

cc. Probatur 2°. neque id repugnat ex parte ipsorum assensuum; neque ex parte intellectus, ergò, &c. Probatur antecedens pro 1ª parte, quia assensus illi sunt indivisibiles, & toti simul producuntur: deinde eo instanti, quò intellectus producit assensus Præmissarum claros, habet omnia requisita ad producendam apprehensionem bonitatis consequentiæ, & ipsam conclusionem, ergò, &c. Probatur antecedens pro 2ª parte, quia potentiæ sensitivæ possunt simul & semel versari circa diversa objecta, ut patet in audiente concentum musicum, ergò multò magis intellectus.

ccI. Confirmatur, potest intellectus plura simul cognoscere per diversas cognitiones, ut patrem & filium, conferendo illos inter se; imò & constituendo inter illa differentiam; ergò etiam objecta Præmissarum & conclusionis per plures cognitiones eodem instanti, Probatur consequentia, quia ista comparatio non minuit, sed potius auget difficultatem, ergò, &c.

ccII. Objicies 1°. ex S. Thoma 1. p. q. 14. art. 17. discursus secundum causalitatem, includit discursum secundum successionem.

ccIII. Respondeo S. Thomam non loqui universaliter de omni discursu secundum causalitatem sive causali; sed de eo tantum, cuius, vel Præmissæ sunt obscuræ, vel consequentia non satis clara, quo casu, intellectus successivè Præmissas & conclusionem producit, dum scilicet illam difficultatem superavit.

ccIV. Objicies 2°. Aristoteles, 2°. Topic. cap. 15. ait, *contingit nos multa scire, cogitare autem non*; ergò non possunt esse simul plures cogitationes in intellectu, sive plures assensus.

ccv. Respondeo negando consequentiam, quia

Aristoteles solum vult nos multa scire per scientiam habitualement, vel habitualiter, de quibus per apprehensionem actualement, sive actualiter, non cogitamus; intendit enim tantum probare *scire & cogitare* distingui.

ccvi. Objicies 3°. corpus non potest simul recipere figuras diversas, v. g. rotunditatem, & quadraturam, ergò nec intellectus potest habere simul plures actus. Probatur consequentia; quia actus in intellectu sunt figuræ intellectus; ergò, &c.

ccvII. Respondeo negando consequentiam; est enim disparitas, quòd scilicet figuræ diversæ in corpore requirant situs diversos & repugnantes, sive impossibiles; non verò actus intellectus, qui sunt tantum figuræ intentionales, & valde improprie.

ccvIII. Objicies 4°. duo accidentia ejusdem speciei v. g. duæ albedines, non possunt esse simul in uno subjecto, puta in gradu æquè intenso; ergò nec simul plures actus in eodem intellectu.

ccix. Respondeo negando consequentiam; nam est disparitas, quòd actus sint accidentia diversi muneris, & dicentia ordinem ad aliquid extrinsecum, quæ proinde simul esse possunt in eodem subjecto: nam in eodem indivisibili aere sunt plures species visuales, in eodem intellectu plures species impressæ, quidni & expressæ, sive actus? albedines verò sunt accidentia ejusdem muneris, & absoluta, non sumentia speciem à subjecto, sicuti fortè sumunt illi actus ab objecto.

ccx. Objicies 5°. si assensus Præmissarum essent simul in intellectu cum assensu conclusionis, idem objectum v. g. conclusionis, cognosceretur simul confusè & distinctè; confusè per actum Præmissarum, distinctè per actum conclusionis; quod dici non potest; ergò, &c.

ccxi. Respondeo 1°. id non esse absurdum; quia si in concreto prædicarem definitionem de definito, v. g. *homo est animal rationale*; tunc idem cognosceretur distinctè & confusè.

ccxII. Respondeo 2°. assensum Præmissarum tantum tendere virtualiter in objectum conclusionis.

R E S O L U T I O II.

ccxIII. **D** Ico 2°. assensus Præmissarum necessariò in intellectu, saltem virtualiter in recordatione actuali, perseverant eo tempore, quo producit assensus conclusionis.

ccxiv. Probatur, quia applicant objectum formale, sive rationem assentiendi conclusioni; sed causâ, quæ saltem in suâ actione non est actu, non potest agere, ergò, &c. Probabitur minor in Physica; major probata est suprâ, & consequentia est legitima.

ccxv. Objicies 1°. eò tempore, quò assentimur conclusioni, non experimur nos assentiri præmissis, ergò assensus Præmissarum tunc non perseverat.

ccxvi. Respondeo negando consequentiam; quia omnes experiuntur se, vel per iudicium, vel saltem per apprehensionem, recordari dicitarum Præmissarum formalium; ideoque in conclusione dixi, *saltem virtualiter*: deinde fieri potest, ut tum etiam Præmissis assentiamur, licet id ob nimiam intellectus agilitatem, non advertamus.

Objicies

CCXVII. Objicies 2°. eo tempore quo assenti-
mur conclusioni, licet assensus præmissarum defie-
rint, manent in intellectu eorum habitus, qui vices
illorum suppleant, ergo, &c.

CCXVIII. Respondeo negando antecedens, pro

2^a. parte, nam proprium habituum non est fungi
munere actuum, à quibus producuntur; sed tan-
tum intellectum inclinare & facilitare ad actus si-
miles illis, à quibus producuntur: deinde, ut dixi-
mus, non dantur habitus in intellectu.

TRACTATUS IX.

IN LIBROS ARISTOTELIS

DE POSTERIORI ANALYSI.

Uta hîc tractat Aristoteles, quæ in scopum
nostrum non collimant, & minus necessaria
videntur ad Theologiam, ad quam præsentis
Tractatus specialiter ordinamus; quia ta-
men postquam de Præmissis disputatum est, ordo &
doctrinæ scopus exigunt, ut de Demonstratione &
scientia Demonstrationis effectibus agamus, primùm
de illa: deinde de Scientia in genere: denique de Sci-
entia in particulari, videlicet Logica, ad complemen-
tum hujuscè Commentarii, disputabimus.

DISPUTATIO PRIMA.

De Demonstratione.

DUBIUM I.

*Quomodo rectè definiatur demonstratio
in genere.*

RESOLUTIO I.

Ico 1°. præter Demonstrationis
definitiones ab Aristotele cap. 2°
allatas, non malè hæc à multis ad-
fertur: Demonstratio est syllogismus
constans ex propositionibus veris, ne-
cessariis & prioribus ipsa conclusione: ly Syllogismus est
genus definiti, cætera differentiæ locum obtinent,
& per ea demonstratio differt à Syllogismo diale-
ctico, Sophistico, &c. comprehendit tamen omnem
Syllogismum Theologicum, constantem unâ præ-
missa de fide, aliâ naturali certâ, conformiter ad
communem sententiam docentem Theologiam ef-
fe veram scientiam; non quidem prout scientia fuit
in mente Aristotelis certâ naturaliter, sive per evi-
dentiam naturalem; quia certitudinem hanc ad
scientiam requisivit, eò quòd aliam divinæ revela-
tionis istâ majorem, ex ignorantia fidei, non agno-
verit; sed prout certa est in mente fidelis Theologi,
certitudine revelationis divinæ, sicut alterius præ-
missarum, ad quam maximè attendere debemus.
Pro majori tamen definitionis intelligentia, sit

PARAGRAPHVS I.

*Cur in definitione dictum sit ex veris, & non
ex verioribus intensivè & formaliter.*

II. R Espondeo, quia una propositio non po-
test esse formaliter & intensivè verior al-
tera; ita PP. Suarez, Hurtadus, Arriaga, &c. Contra
Sotum, Toletum, Cajetanum, Masium, Mur-
ciam, &c.

III. Probatur ex Aristotele, ab eo, quod res est,
vel non est (puta prout esse per propositionem enun-
tiatur) propositio est vera, vel falsa; una autem res nec
magis est, nec magis non est, quam alia; licet fortè
magis necessario sit, vel nò sit, & ideo una proposi-
tio sit magis vel minus necessaria, quàm alia, sive id-
eò uni magis repugnet falsitas, quàm alteri, ut
Deus est existens, Petrus est existens; quo sensu Deus
dicitur magis ens, quàm creatura quævis, & pro-
positiones fidei veriores naturalibus. Dic propor-
tionaliter idem de propositionibus falsis, his v. g.
Petrus est brutum, Petrus est doctus. illa enim minus
necessario est vera, quàm hæc, sive illi magis re-
pugnat veritas, quàm huic.

IV. Confirmatur, veritas est quædam similitudo,
æqualitas & identitas actus in representando, cum
objecto in essendo; sed ut summum ratione fun-
damenti